Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (četvrto vijeće)

3. svibnja 2018.*

„Žalba – Javna nabava usluga – Pružanje vanjskih usluga za upravljanje programima i projektima te tehničko savjetovanje u području informacijskih tehnologija – Postupak prema kaskadnom sustavu – Članak 21. Statuta Suda Europske unije – Članak 76. i članak 84. stavak 1. Poslovnika Općeg suda – Zabrana odlučivanja *ultra petita* – Ponderiranje podkriterija u sklopu kriterija za dodjelu ugovora – Očite pogreške u ocjeni – Uredba (EZ, Euratom) br. 1605/2002 – Članak 100. stavak 2. – Odluka o odbijanju ponude – Nedostatak obrazloženja – Izgubljena prilika – Izvanugovorna odgovornost Europske unije – Zahtjev za naknadu štete"

U predmetu C-376/16 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 7. srpnja 2016.,

Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO), koji zastupa N. Bambara, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Wytincka i B. Hoorelbekea, *avocats*,

žalitelj,

a druge stranke postupka su

European Dynamics Luxembourg SA, sa sjedištem u Luxembourgu (Luksemburg),

European Dynamics Belgium SA, sa sjedištem u Bruxellesu (Belgija),

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, sa sjedištem u Ateni (Grčka),

koje zastupaju M. Sfyri, C.-N. Dede i V. Alevizopoulou, *dikigoroi*,

tužitelji u prvostupanjskom postupku,

SUD (četvrto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, C. Vajda, E. Juhász (izvjestitelj), K. Jürimäe i C. Lycourgos, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Mengozzi,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

* Jezik postupka: engleski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 28. rujna 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) svojom žalbom zahtijeva ukidanje presude Općeg suda Europske unije od 27. travnja 2016., European Dynamics Luxembourg i dr./EUIPO (T-556/11, EU:T:2016:248; u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je Opći sud

– poništio odluku EUIPO-a, dostavljenu dopisom od 11. kolovoza 2011., donesenu u okviru postupka javne nabave AO/029/10 pod naslovom „Razvoj softvera i usluge održavanja” (u daljnjem tekstu: predmetna nabava), kojom je odbijena ponuda društva European Dynamics Luxembourg SA (u daljnjem tekstu: odluka o odbijanju ponude), te druge povezane odluke EUIPO-a donesene u okviru istog postupka, među kojima i one kojima je ugovor dodijeljen drugim trima ponuditeljima u svojstvu uspješnih ponuditelja rangiranih od prvog do trećeg mjesta u skladu s postupkom prema kaskadnom sustavu (u daljnjem tekstu zajedno: sporne odluke), i

– naložio EUIPO-u da naknadi štetu koju je pretrpio European Dynamics Luxembourg zbog izgubljene prilike da mu se dodijeli okvirni ugovor barem kao trećem ugovaratelju u skladu s postupkom prema kaskadnom sustavu.

Pravni okvir

2 U Uredbi Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica (SL 2002., L 248, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 2., str. 145.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ, Euratom) br. 1995/2006 od 13. prosinca 2006. (SL 2006., L 390, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 1., str. 267.) (u daljnjem tekstu: Financijska uredba), navode se temeljna pravila koja uređuju cijeli proračunski sektor u područjima kao što je provedba postupaka javne nabave.

3 U skladu s člankom 100. stavkom 2. prvim podstavkom Financijske uredbe, javni naručitelj obavješćuje sve natjecatelje ili ponuditelje čiji su zahtjevi ili ponude odbijeni o razlozima na temelju kojih je donesena odluka, a sve ponuditelje čije su ponude prihvatljive i koji su to zahtijevali pisanim putem o značajkama i relativnim prednostima odabrane ponude kao i o imenu ponuditelja s kojim je sklopljen ugovor. Međutim, u drugom podstavku tog stavka se predviđa da određene podatke nije potrebno objaviti ako bi objavljivanje ometalo primjenu prava, ako bi bilo u suprotnosti s javnim interesom ili ako bi štetilo zakonitim poslovnim interesima javnih ili privatnih trgovačkih društava ili ako bi narušilo pošteno tržišno natjecanje među tim društvima.

4 U članku 149. Uredbe Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 od 23. prosinca 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe br. 1605/2002 (SL 2002., L 357, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 3., str. 7.), kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ, Euratom) br. 478/2007 od 23. travnja 2007. (SL 2007., L 111, str. 13.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 2., str. 264.), navode se obveze javnog naručitelja u pogledu obavješćivanja natjecatelja i ponuditelja na temelju članka 100. stavka 2. Financijske uredbe.

5 Članak 115. stavci 1. i 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 207/2009 od 26. veljače 2009. o žigu Europske unije (SL 2009., L 78, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 226.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2015/2424 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2015. (SL 2015., L 341, str. 21. i ispravci u SL 2016., L 71, str. 322., SL 2016., L 110, str. 4., i SL 2016., L 267, str. 1.), određuju da je EUIPO agencija Unije koja ima pravnu osobnost. U svakoj državi članici

EUIPO ima najširu pravnu sposobnost koju nacionalno zakonodavstvo priznaje pravnim osobama. Među ostalim on može stjecati ili otuđivati pokretnu i nepokretnu imovnu te biti stranka u sudskom postupku.

6 U skladu s člankom 118. stavcima 3. i 4. Uredbe br. 207/2009, kako je izmijenjena Uredbom 2015/2424, u slučaju izvanugovorne odgovornosti EUIPO mora, sukladno općim načelima koja su zajednička zakonodavstvima država članica, naknaditi štetu koju prouzroče njegovi odjeli ili njegovi službenici tijekom obavljanja svojih dužnosti. Sud ima nadležnost u sporovima u vezi s nadoknadom takvih šteta.

Okolnosti spora, postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

7 Okolnosti spora iznesene su u točkama 1. do 20. pobijane presude.

8 Slijedom tih činjenica, European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA i Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE (u daljnjem tekstu zajedno: European Dynamics Luxembourg i dr.) podnijeli su 21. listopada 2011. tužbu za poništenje spornih odluka pred Općim sudom u kojoj su zahtijevali da se:

– ponište sporne odluke i

– EUIPO-u naloži da naknadi štetu u visini od 6 750 000 eura koju je pretrpio European Dynamics Luxembourg zbog izgubljene prilike za dodjelu predmetnog ugovora.

9 U potporu svojoj tužbi pred Općim sudom European Dynamics Luxembourg i dr. istaknuli su tri tužbena razloga, od kojih se prvi temeljio na povredi obveze obrazlaganja, drugi na više očitih pogrešaka u ocjeni i treći na povredi načela jednakog postupanja.

10 Nakon što je EUIPO postupio u skladu s mjerama upravljanja postupkom i izvođenja dokazâ koje je odredio Opći sud, European Dynamics Luxembourg i dr. istaknuli su novi tužbeni razlog koji se temeljio na tome da je EUIPO povrijedio dokumentaciju za nadmetanje kada je prihvatio financijsku ponudu drugog ponuditelja unatoč tome što je ona sadržavala varijantu i raspon cijene.

11 Opći sud na prvom je mjestu ispitao treći tužbeni razlog. Prije svega, odbio je navod da je treći odabrani ponuditelj u postupku prema kaskadnom sustavu, tj. konzorcij Drasis, zbog činjenice da je uključivao društvo koje je izradilo dokumentaciju za nadmetanje, bio u situaciji sukoba interesa u smislu članka 94. točke (a) Financijske uredbe. Nadalje, Opći sud odbio je i argument da je postojao sukob interesa u slučaju konzorcija Unisys. S druge strane, Opći je sud prihvatio treći dio trećeg tužbenog razloga zaključivši da je EUIPO očito povrijedio obvezu postupanja s dužnom pažnjom u istraživanju glede postojanja razloga za isključenje iz točke 13.1. prvog stavka točke (e) dokumentacije za nadmetanje i članka 93. stavka 1. točke (e) Financijske uredbe. Među ostalim je smatrao da EUIPO nije imao pravo zadovoljiti se službenom izjavom društva Siemens SA kao dokazom o nepostojanju razloga za isključenje vezano uz slučaj konzorcija Drasis, u smislu točke 13.1. prvog stavka točke (e) dokumentacije za nadmetanje i članka 93. stavka 1. točke (e) Financijske uredbe. Smatrao je da je taj dokaz bio tim manje prikladan za dokazivanje nepostojanja tog razloga za isključenje jer se odnosio na društvo Siemens SL, za koje EUIPO nije ni tražio ni podnio relevantan dokaz.

12 Opći sud na drugom je mjestu ispitao drugi tužbeni razlog koji se temeljio na više očitih pogrešaka u ocjeni te ga je dijelom prihvatio, a dijelom odbio. Budući da je utvrdio postojanje očitih pogrešaka u ocjeni ili nedostataka u obrazloženju koji su utjecali na zakonitost ocjene ponude društva European Dynamics Luxembourg, on je u tom kontekstu zaključio da te nezakonitosti same po sebi opravdavaju poništenje odluke o odbijanju ponude.

13 Nadalje, oslanjajući se na usporednu tablicu ocjena tehničkih ponuda spomenutu u točki 14. pobijane presude, Opći sud je zaključio da je tehnička ponuda društva European Dynamics Luxembourg, na temelju kvalitativnih kriterija br. 1 do 3, nakon ponderiranja dodijeljenih neto bodova, dobila maksimalni rezultat od 100 bruto bodova, dok su ponude triju odabranih ponuditelja dobile znatno manji broj neto i bruto bodova, od kojih neki jedva iznad eliminacijskog praga za kvalitativne kriterije br. 1 do 3, odnosno prvi 45, drugi 15 i treći 10 bodova. Tako je 87,90 neto bodova dodijeljenih ponudi društva European Dynamics Luxembourg bilo povećano na 100 bruto bodova, dok je 71,96 neto bodova dodijeljenih ponudi IECI-ja povećano na 81,86 bruto bodova, 70,66 neto bodova dodijeljenih ponudi Unisysa povećano na 80,38 bruto bodova, a 78,05 neto bodova dodijeljenih ponudi Drasisa povećano je na 88,78 bruto bodova.

14 Što se tiče novog tužbenog razloga spomenutog u točki 10. ove presude, koji se temelji na kršenju dokumentacije za nadmetanje zato što je EUIPO prihvatio financijsku ponudu IECI-ja, Opći sud ga je odbio kao neosnovan.

15 U pogledu prvog tužbenog razloga, Opći je sud zaključio da je odluka o odbijanju ponude sadržavala veći broj nedostataka u obrazloženju na temelju članka 100. stavka 2. Financijske uredbe u vezi s člankom 296. drugim stavkom UFEU-a te da je i zbog tog razloga valja poništiti.

16 Na trećem i posljednjem mjestu, Opći sud je prihvatio zahtjev za naknadu štete koji je podnio European Dynamics Luxembourg, u dijelu u kojem se taj zahtjev odnosio na naknadu štete zbog izgubljene prilike. U odnosu na visinu naknade štete, Opći je sud pozvao stranke da mu u roku od tri mjeseca od dana izricanja pobijane presude dostave iznos naknade štete utvrđen zajedničkim dogovorom ili, ako on nije postignut, da mu u istom roku dostave svoje zahtjeve u pogledu iznosa.

Postupak pred Sudom i zahtjevi stranaka

17 EUIPO svojom žalbom od Suda zahtijeva da:

– kao glavni zahtjev, u cijelosti ukine pobijanu presudu, odbije zahtjeve za poništenje spornih odluka i zahtjev za naknadu štete koji je podnio European Dynamics Luxembourg,

– podredno, u cijelosti ukine pobijanu presudu i predmet vrati Općem sudu na ponovno odlučivanje,

– dalje podredno, ukine pobijanu presudu u dijelu u kojem je EUIPO-u naloženo da naknadi štetu koju je European Dynamics Luxembourg pretrpio zbog izgubljene prilike za dodjelu okvirnog ugovora i vrati predmet Općem sudu na ponovno odlučivanje, i

– naloži European Dynamicsu Luxembourg i dr. naknadu troškova obaju postupaka.

18 European Dynamics Luxembourg i dr. od Suda zahtijevaju da:

– odbije žalbu kao neosnovanu i

– naloži EUIPO-u naknadu svih troškova postupka.

O žalbi

19 U prilog svojoj žalbi EUIPO iznosi četiri žalbena razloga koji se redom temelje na, prvi, pogreškama koje se tiču prava jer je Opći sud odlučivao *ultra petita* i jer je pogrešno tumačio i primijenio načela jednakosti prilika i postupanja s razumnom pažnjom te u svakom slučaju jer je iskrivio činjenice, drugi, pogrešci koja se tiče prava prilikom tumačenja i primjene kriterija vezanog uz očite pogreške u

ocjeni, treći, pogrešci koja se tiče prava prilikom primjene članka 100. stavka 2. Financijske uredbe u vezi s člankom 296. drugim stavkom UFEU-a i, četvrti, nedostatnom obrazloženju vezano uz priznavanje naknade štete zbog izgubljene prilike.

Prvi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

20 U prvom dijelu prvog žalbenog razloga EUIPO Općem sudu prigovara da je odlučivao *ultra petita* protivno članku 21. Statuta Suda Europske unije te članku 76. i članku 84. stavku 1. Poslovnika Općeg suda. Iz točke 63. pobijane presude i zapisnika s rasprave pred Općim sudom jasno proizlazi da su European Dynamics Luxembourg i dr. odustali od trećeg dijela trećeg žalbenog razloga. Budući da, dakle, taj dio među strankama više nije sporan, smatra da se Opći sud trebao suzdržati od njegova ispitivanja. No, budući da je u točkama 64. do 78. pobijane presude ipak odlučivao o tom dijelu, smatra da je Opći sud prešao granice svoje nadležnosti. Podredno, EUIPO tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kad je zaključio da povreda načela jednakosti prilika i postupanja s pažnjom može dovesti do poništenja spornih odluka.

21 European Dynamics Luxembourg i dr. osporavaju da su odustali od trećeg dijela svojeg trećeg tužbenog razloga pred Općim sudom. Konkretno, te stranke ističu da su odustale od argumentacije o eventualnoj uključenosti društva Siemens AG u nezakonitim aktivnostima društava Siemens SA i Siemens SL, članova konzorcija Drasis, „samo zato što ih je u početku neizravno kontrolirao Siemens AG, i to prije nego što ih je 1. srpnja 2011. kupio Atos SA jer je potonji stekao 100 % poslovnih udjela društva […] koje ih je izravno kontroliralo”, kao što je to Opći sud utvrdio u točki 63. pobijane presude. Jedini argument od kojeg su European Dynamics Luxembourg i dr. odustali jest onaj koji se ticao strukturnih veza između društava koji su dio konzorcija Drasis i njihova matičnog društva, dakle društva Siemens AG. Prema tome, tvrde da su ostali kod drugih argumenata istaknutih u prilog tom tužbenom razlogu, posebno onih vezanih uz obvezu EUIPO-a da se pridržava pravila određenih u Financijskoj uredbi i dokumentaciji za nadmetanje te uz kršenje načela jednakosti postupanja.

22 U drugom dijelu prvog žalbenog razloga EUIPO prigovara Općem sudu što je u točki 76. pobijane presude zaključio da EUIPO „nije ni zahtijevao ni podnio relevantan dokaz” u svrhu dokazivanja da ne postoje razlozi za isključivanje društva Siemens SL zbog prijevare i korupcije. Tvrdi, naime, da je iz dokumenta navedenog u Prilogu 4. žalbi razvidno da je EUIPO, sukladno odredbama članka 93. stavka 2. Financijske uredbe, od ponuditelja tražio da potvrde da se ne nalaze u nekoj od situacija isključenja predviđenih u stavku 1. tog članka.

23 European Dynamics Luxembourg i dr. smatraju da EUIPO u tom smislu pogrešno tumači pobijanu presudu i zaključuju da je Opći sud ispravno postupio s predmetnim dokazima u okviru tog drugog dijela prvog žalbenog razloga.

Ocjena Suda

24 U prvom dijelu prvog žalbenog razloga EUIPO u bitnome prigovara da je Opći sud odlučivao *ultra petita* nakon što je razmotrio treći dio trećeg tužbenog razloga iz prvostupanjske tužbe koji se temeljio na uključenosti konzorcija Drasis u nezakonite aktivnosti.

25 U tom smislu Opći je sud u točki 63. pobijane presude utvrdio da su „[n]a raspravi, nakon usmenog pitanja Općeg suda […] [European Dynamics Luxembourg i dr.] odustali od svoje argumentacije u skladu s kojom se eventualna upletenost Siemensa AG […] u nezakonite djelatnosti može pripisati društvima Siemens SA i Siemens SL, članovima konzorcija Drasis, samo zato što ih je u početku neizravno kontrolirao Siemens AG, i to prije nego što ih je 1. srpnja 2011. kupio Atos SA jer je

potonji stekao 100 % poslovnih udjela društva Siemens IT Solutions and Services GmbH, koje ih je izravno kontroliralo, kako to proizlazi iz dokumenata koje je dostavio EUIPO na temelju rješenja o izvođenju dokaza od 27. ožujka 2015. […]. Ta je izjava o odustajanju unesena u zapisnik s rasprave."

26 U navedenom zapisniku s tim u vezi se izričito utvrđuje da European Dynamics Luxembourg i dr. odustaju od svojeg argumenta u pogledu postojanja radnji prijevare i korupcije koje se neizravno mogu pripisati društvima Siemens SA i Siemens SL.

27 Međutim, u odgovoru na žalbu podnesenom u okviru predmetnog žalbenog postupka European Dynamics Luxembourg i dr. tvrde da to odustajanje nije bilo potpuno i da se „odnosilo samo na strukturne veze između društava koja su dio konzorcija Drasis i matičnog društva (Siemens AG)".

28 Međutim, kao što to proizlazi iz točke 61. pobijane presude, argument European Dynamics Luxembourg i dr. odnosio se na uključenost „Siemensa" u nezakonite aktivnosti koje su bile razlog da ga se kao člana konzorcija Drasis isključi iz postupka javne nabave sukladno člancima 93. i 94. Financijske uredbe i člancima 133.a i 134.b Provedbenih pravila, što je argument od kojeg su te stranke nedvojbeno odustale. No kada je Opći sud ispitivao je li EUIPO sa zahtijevanom pažnjom analizirao ponudu konzorcija Drasis, on se vodio strukturnim vezama između društva Siemens AG i njegovih dviju podružnica, Siemens SA i Siemens SL.

29 Naime, točka 64. pobijane presude, u kojoj Opći sud započinje razmatranje zaključeno u točki 78. te presude, vezano uz eventualno isključivanje konzorcija Drasis, formulirana je na sljedeći način: „[…] s obzirom na strukturne veze koje su postojale s društvom Siemens AG prije 1. srpnja 2011., postavlja se pitanje je li u ovom slučaju javni naručitelj sa zahtijevanom pažnjom provjerio jesu li se na Siemens SA i Siemens SL te stoga na konzorcij Drasis trebali primijeniti razlozi za isključenje iz članka 93. stavka 1. točaka (b) i (e) […] Financijske uredbe, u vezi s točkom 13.1. trećim i četvrtim stavkom dokumentacije za nadmetanje […]".

30 Nadalje, u točki 77. pobijane presude Opći sud se ponovno oslonio na postojanje tih strukturnih veza kako bi zaključio da je EUIPO očito povrijedio svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom.

31 Slijedi dakle da je Opći sud ispitao postojanje razloga za isključenje u odnosu na konzorcij Drasis upravo s gledišta strukturnih veza društava Siemens SA i Siemens SL S matičnim društvom.

32 Argumentacija koju iznose European Dynamics Luxembourg i dr., prema kojoj je njihovo odustajanje bilo samo djelomično i odnosilo se samo na postojanje takvih strukturnih veza, ne može se dakle prihvatiti. Budući da gore spomenuto obrazloženje pobijane presude nije osporila nijedna od stranaka i da pritom ono nije ni predmet protužalbe, valja ga smatrati konačnim.

33 Međutim, iz pravila koja uređuju postupak pred sudovima Unije, osobito iz članka 21. Statuta Suda Europske unije te članka 76. i članka 84. stavka 1. Poslovnika Općeg suda, slijedi da spor i njegove granice načelno određuju stranke te da sud Unije ne može odlučivati *ultra petita* (presuda od 3. srpnja 2014., Electrabel/Komisija, C-84/13 P, neobjavljena, EU:C:2014:2040, t. 49. i navedena sudska praksa).

34 Imajući dakle u vidu odustajanje European Dynamicsa Luxembourg i dr., spomenuto u točkama 25. i 26. ove presude, Opći sud nije više bio nadležan odlučivati o eventualnoj povredi članaka 93. i 94. Financijske uredbe i članaka 133.a i 134.b Provedbenih pravila, pa odluka Općeg suda navedena u točki 77. pobijane presude, prema kojoj je EUIPO očito povrijedio svoju obvezu postupanja s dužnom pažnjom prilikom dokazivanja postojanja, među ostalim, razloga za isključenje predviđenog u točki 13.1 prvom stavku točki (e) dokumentacije za nadmetanje i članku 93. stavku 1. točki (e) Financijske uredbe, sadržava pogrešku koja se tiče prava.

35 Što se tiče pitanja predstavlja li u takvim okolnostima tužbeni razlog koji se temelji na povredi tih članaka, kao što to, čini se, tvrde European Dynamics Luxembourg i dr., razlog koji se odnosi na javni poredak, koji sud Unije mora ispitati po službenoj dužnosti, treba reći da, iako su te odredbe, dakako, od nedvojbene važnosti za poštovanje prava provedbe postupaka nabave Unije, njihovo kršenje ipak ne ispunjava uvjete koje je Sud postavio za određivanje da se radi o bitnoj povredi postupka (vidjeti osobito presudu od 4. travnja 2017., Ombudsman/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, t. 85. i navedenu sudsku praksu).

36 Iz toga slijedi da prvi dio drugog žalbenog razloga valja prihvatiti.

37 Slijedom zaključka iz prethodne točke, drugi dio prvog žalbenog razloga izgubio je svoju važnost pa stoga nema potrebe da ga se ispituje.

Drugi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

38 U prvom dijelu drugog žalbenog razloga EUIPO prigovara da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kad je propustio ispitati jesu li očite pogreške u ocjeni, koje je EUIPO navodno počinio kao javni naručitelj, imale utjecaja na konačan rezultat postupka dodjele predmetnog ugovora o nabavi.

39 EUIPO smatra da se činjenica, da je navodno počinio pogreške u ocjeni u pogledu nekoliko podkriterija u okviru tehničkih kriterija za dodjelu br. 1 i br. 2 te nekoliko podkriterija u okviru tehničkog kriterija za dodjelu br. 3, ne može sama po sebi smatrati dovoljnim razlogom za poništenje odluke o odbijanju ponude. Tvrdi naime da, suprotno onome što u tom pogledu zahtijeva sudska praksa Suda, Opći sud nije ispitao jesu li te pogreške u ocjeni imale konkretan utjecaj na konačan ishod te odluke.

40 Navodi da ustaljena sudska praksa Općeg suda potvrđuje da, ako se ocjena za određeni kriterij za dodjelu ne temelji samo na jednom već na više komentara koji nisu osporeni, Opći sud mora ispitati jesu li ti drugi komentari i dalje dovoljni da bi opravdali ocjenu koju je javni naručitelj dao tom kriteriju za dodjelu.

41 Smatra da se u konkretnom slučaju ocjene dodijeljene tehničkim kriterijima za dodjelu br. 1 do 3 nisu temeljile samo na jednom već na više pozitivnih i negativnih komentara za koje je Opći sud utvrdio da ne sadržavaju očitu pogrešku u ocjeni ili ih uopće nije ispitao zato što se u tužbi koju je podnio European Dynamics Luxembourg i dr. nisu ni osporavali. Stoga smatra da je Opći sud trebao ispitati jesu li ti drugi komentari i dalje bili dovoljni da se opravda ocjena koju je javni naručitelj dao tom konkretnom kriteriju za dodjelu te da činjenica da Opći sud nije proveo to ispitivanje sama po sebi već predstavlja dovoljan razlog za ukidanje pobijane presude.

42 U drugom dijelu drugog žalbenog razloga EUIPO prigovara da je Opći sud prilikom ispitivanja odluke o odbijanju ponude primijenio pravno pogrešan kriterij za utvrđivanje očitih pogrešaka u ocjeni i da je iskrivio određene činjenice.

43 Tvrdi da je Opći sud, s jedne strane, proveo preširoki nadzor nad odlukom o odbijanju ponude, imajući u vidu diskrecijske ovlasti kojima javni naručitelj raspolaže u području provedbe postupaka javne nabave i da je, s druge strane, svojom ocjenom činjenica zamijenio one koje je utvrdio EUIPO, pritom ih iskrivivši radi utvrđivanja očite pogreške u ocjeni.

44 European Dynamics Luxembourg i dr. navode da drugi žalbeni razlog treba odbiti.

Ocjena Suda

45 Kada je riječ o prvom dijelu drugog žalbenog razloga koji je EUIPO istaknuo u prilog predmetnoj žalbi, treba reći da je Opći sud u točkama 226. do 229. pobijane presude, u međuzaključku o drugom tužbenom razlogu koji je pred njim iznesen, izložio razloge zbog kojih je smatrao da su utvrđene očite pogreške u ocjeni mogle imati učinak na predmetni postupak javne nabave te da su stoga opravdavale poništenje odluke o odbijanju ponude.

46 Točno je da Opći sud nije izvršio konkretnu provjeru utjecaja koji je svaka od tih pogrešaka mogla imati na ishod postupka. Međutim, nadzor sudova Unije načelno ne znači da bi oni imali obvezu provjeriti da očita pogreška u ocjeni ponude nije imala utjecaja na poziciju te ponude, pa stoga u konačnici i na odluku o dodjeli ugovora, kad javni naručitelj nije pružio nikakve informacije o nepostojanju tog utjecaja.

47 Naime, na žalitelju u žalbenom postupku je da iznese i dokaže da odluka o odbijanju ponude nije mogla biti povoljnija za European Dynamics Luxembourg i dr. da nisu postojale navedene pogreške (vidjeti po analogiji presudu od 20. prosinca 2017., EUIPO/European Dynamics Luxembourg i dr., C-677/15 P, EU:C:2017:998, t. 52. i 53.). No EUIPO u tom pogledu nije iznio tražene dokaze.

48 Slijedom navedenog, prvi dio drugog žalbenog razloga EUIPO-a valja odbiti.

49 Što se tiče drugog dijela drugog žalbenog razloga EUIPO-a, valja podsjetiti da je Opći sud u točkama 104., 109., 115., 122., 134., 138. i 139., 144., 148., 157. do 159., 166., 186., 188., 193. i 194., 206. i 207. pobijane presude utvrdio da je taj ured počinio očite pogreške u ocjeni koje su utjecale na zakonitost ocjene ponude European Dynamicsa Luxembourg. U točkama 225. do 229. pobijane presude Opći sud je zaključio da po toj osnovi treba poništiti odluku o odbijanju ponude.

50 Međutim, iako je EUIPO u sklopu svoje žalbe kritizirao utvrđenja Općeg suda o navedenim očitim pogreškama u ocjeni, on nije pobijao obrazloženje navedeno u točkama 160. do 168. i posebno u točki 166. pobijane presude u prilog odluci Općeg suda da prihvati deveti prigovor koji su European Dynamics Luxembourg i dr. iznijeli u potporu prvom dijelu drugog tužbenog razloga iz njihove tužbe za poništenje, koji se temeljio na tvrdnji da je EUIPO počinio očitu pogrešku u ocjeni prilikom ocjenjivanja kriterija br. 1, podkriterija br. 1.4, točke 1.4.4.10 dokumentacije za nadmetanje.

51 Naime, s jedne strane, Opći sud uopće nije pravio razliku između različitih očitih pogrešaka u ocjeni koje je utvrdio sukladno točkama 88. do 214. pobijane presude i, s druge strane, EUIPO ne iznosi i ne dokazuje da u konkretnom slučaju zaključak o postojanju očite pogreške u ocjeni prilikom ocjenjivanja kriterija br. 1, podkriterija br. 1.4, točke 1.4.4.10 dokumentacije za nadmetanje nije doprinio utemeljenju, na istoj osnovi kao svako od drugih utvrđenja o očitoj pogrešci u ocjeni promatranih pojedinačno, poništenja odluke o odbijanju ponude iz točke 226. pobijane presude.

52 U tim okolnostima, čak i pod pretpostavkom da treba zaključiti, kao što to tvrdi EUIPO, da sva utvrđenja o očitim pogreškama u ocjenama koje EUIPO osporava u okviru predmetne žalbe sadržavaju pogreške koje se tiču prava, takav zaključak ni u kojem slučaju ne bi mogao dovesti do ukidanja te odluke Općeg suda, pa drugi dio drugog žalbenog razloga valja odbiti kao bespredmetan (vidjeti po analogiji rješenje od 11. veljače 2015., Orange/Komisija, C-621/13 P, neobjavljeno, EU:C:2015:114, t. 44. i 45. i navedenu sudsku praksu).

Treći žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

53 Trećim žalbenim razlogom EUIPO osporava analizu koju je Opći sud proveo u točkama 250. do 254. pobijane presude i razlog koji je ondje naveden, prema kojem je odluka o odbijanju ponude sadržavala nekoliko nedostataka u obrazloženju u smislu članka 100. stavka 2. Financijske uredbe u vezi s člankom 296. drugim stavkom UFEU-a, vezano uz odnos između, s jedne strane, konkretnih negativnih ocjena navedenih u izvješću o ocjenjivanju i, s druge strane, oduzimanja neto bodova koje je izvršio javni naručitelj.

54 Prema mišljenju EUIPO-a, članak 100. stavak 2. Financijske uredbe ne predviđa nikakvu pravnu obvezu u smislu pružanja detaljnog pregleda svih kritika uzetih u obzir prilikom ocjene ponude neodabranog ponuditelja. Tim više, navedena odredba ne sadržava nikakvu pravnu obvezu da svaka kritika mora podrazumijevati oduzimanje bodova i da se mora detaljno obrazložiti broj stvarno oduzetih bodova na temelju te kritike.

55 European Dynamics Luxembourg i dr. tvrde da je otkrivanje raspodjele ocjenjenih bodova bilo nužno jer Opći sud nije u mogućnosti provesti svoj sudski nadzor ako ne raspolaže informacijama o bodovima dodijeljenima po konkretnim kvalitativnim kriterijima, podkriterijima i podtočkama. Smatraju stoga da Opći sud, tražeći dostavljanje raspodjele bodova, ni u kojem slučaju nije primijenio kriterij koji bi bio stroži od onog što proizlazi iz primjene odredaba Financijske uredbe, kako je tumači sudska praksa Suda.

Ocjena Suda

56 Prije svega valja podsjetiti da sukladno članku 100. stavku 2. prvom podstavku Financijske uredbe, javni naručitelj obavješćuje sve natjecatelje ili ponuditelje čiji su zahtjevi ili ponude odbijene o razlozima na temelju kojih je donesena odluka, a sve ponuditelje čije su ponude prihvatljive i koji su to zahtijevali pisanim putem o značajkama i relativnim prednostima odabrane ponude kao i o imenu ponuditelja s kojim je sklopljen ugovor.

57 Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi da se od javnog naručitelja ne može tražiti da ponuditelju čija ponuda nije prihvaćena dostavi, s jedne strane, pored obrazloženja odluke o odbijanju te ponude također i detaljan sažetak načina na koji je svaki detalj njegove ponude bio uzet u obzir u okviru njezina ocjenjivanja i, s druge strane, u okviru informiranja o karakteristikama i prednostima prihvaćene ponude, detaljnu usporednu analizu prihvaćene ponude i ponude odbijenog ponuditelja (presuda od 4. listopada 2012., Evropaïki Dynamiki/Komisija, C-629/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:617, t. 21. i navedena sudska praksa).

58 Isto tako, ne postoji obveza javnog naručitelja da odbijenom ponuditelju na njegov pisani zahtjev dostavi cjelovitu presliku izvješća o ocjenjivanju (presuda od 4. listopada 2012., Evropaïki Dynamiki/Komisija, C-629/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:617, t. 22. i navedena sudska praksa).

59 Nadalje valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda obrazloženje propisano člankom 296. drugim stavkom UFEU-a treba ocjenjivati ovisno o okolnostima konkretnog slučaja, posebno sadržaja akta i naravi iznesenih razloga (presuda od 4. listopada 2012., Evropaïki Dynamiki/Komisija, C-629/11 P, neobjavljena, EU:C:2012:617, t. 23. i navedena sudska praksa).

60 U konkretnom je slučaju nesporno da je EUIPO u trima dopisima od 11. kolovoza, 26. kolovoza i 15. rujna 2011. European Dynamicsu Luxembourg i dr. dostavio izvadak iz izvješća o ocjenjivanju koji je sadržavao kvalitativnu ocjenu njihove ponude, imena triju ponuditelja s kojima će biti sklopljen

ugovor te tablice u kojima se navode rezultati koje su dobila ta tri ponuditelja i European Dynamics Luxembourg i dr., odnosno konkretno usporednu tablicu ocjena tehničkih ponuda, usporednu tablicu ocjena ponuda s gledišta ekonomske povoljnosti i usporednu tablicu za financijske kriterije.

61 Kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 39. mišljenja, te su tablice European Dynamicsu Luxembourg i dr. omogućile cjelovito sagledavanje bodova koje je dobila njihova ponuda kao i ponude odabranih ponuditelja u odnosu i na kvalitativne i na financijske kriterije te njihov utjecaj na konačnu ukupnu ocjenu.

62 Međutim, European Dynamics Luxembourg i dr. ustraju u tome da im dostava tih dokumenata nije omogućila da s preciznošću koju zahtijeva sudska praksa Suda pojme ocjenu koju je EUIPO dao njihovoj ponudi.

63 S tim u vezi treba reći da sudska praksa navedena u točki 57. ove presude načelno ne zahtijeva da svaki negativni ili pozitivni komentar u ocjeni mora podrazumijevati određenu težinu. Međutim, u slučaju kad dokumenti o nabavi za kriterije ili podkriterije određuju konkretno kvantificiranu težinu, načelo transparentnosti zahtijeva da se tim kriterijima i podkriterijima mora dati kvantificirana ocjena.

64 U tom smislu, iz dokumenata o predmetnoj nabavi proizlazi da je u konkretnom slučaju dokumentacija za nadmetanje predviđala ponderiranje sukladno kojem je 65 od 100 bodova dodijeljeno prema kvalitativnom kriteriju br. 1, od čega 10 bodova podkriterijima pod br. 1.1 do 1.5 i 15 bodova podkriteriju 1.6, 20 bodova prema kvalitativnom kriteriju br. 2 i 15 bodova prema kvalitativnom kriteriju br. 3.

65 Također je nesporno, s jedne strane, da je ocjenjivački odbor primijenio aritmetičku formulu prema kojoj je dodijelio dijelove boda podkriterijima ili podtočkama te da je izvješće o ocjenjivanju u tom pogledu sadržavalo konkretne negativne prosudbe, što je konkretno rezultiralo oduzimanjima bodova, i da, s druge strane, EUIPO nije dostavio obavijest o broju bodova, popraćenu raspodjelom bodova prema podkriterijima, koji su dobili European Dynamics Luxembourg i odabrani ponuditelji.

66 U tim okolnostima, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 42. svojeg mišljenja, European Dynamicsu Luxembourg i dr. ili Općem sudu nije bilo moguće ni shvatiti težinu tih podkriterija u ocjeni, odnosno u određivanju ukupnog rezultata, ni utvrditi odnos između konkretnih negativnih komentara i oduzimanja bodova, koji su imali utjecaja na ukupan rezultat.

67 Prema tome, Opći je sud u točki 254. pobijane presude pravilno zaključio da EUIPO nije u potpunosti ispunio zahtjeve u pogledu obveze obrazlaganja rezultata ocjenjivanja ponude koju je podnio European Dynamics Luxembourg.

68 Iz toga proizlazi da treći žalbeni razlog valja odbiti.

Četvrti žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

69 Četvrtim žalbenim razlogom EUIPO prigovara da je Opći sud European Dynamicsu Luxembourg priznao naknadu štete na nedostatnoj pravnoj osnovi, tj. izgubljenoj prilici za dobivanje predmetnog ugovora o nabavi.

70 Prva pogreška koja se tiče prava po njegovu se mišljenju sastoji u zaključku do kojeg je Opći sud došao u točki 265. pobijane presude, prema kojem je nezakonitost postupanja koje se stavlja na teret EUPO-u bila dokazana. EUIPO smatra da u okolnostima nepostojanja takve nezakonitosti, priznavanje naknade

štete European Dynamicsu Luxembourg treba, sukladno sudskoj praksi Suda, ukinuti zato što nije bio ispunjen jedan od kumulativnih uvjeta za ostvarivanje prava na takvo priznavanje, tj. postojanje nezakonitog postupanja.

71 Druga pogreška koja se tiče prava koju je, po njegovu mišljenju, počinio Opći sud jest to što nije dokazao da je priznavanje naknade štete zbog izgubljene prilike u području javnih nabava načelo prava Unije ili opće načelo zajedničko državama članicama, kršeći time zahtjeve koji proizlaze iz članka 340. UFEU-a. S tim u vezi EUIPO navodi da više država članica ne predviđa mogućnost priznavanja naknade štete samo na temelju izgubljene prilike za sklapanje ugovora o nabavi, među kojima Kraljevina Danska, Savezna Republika Njemačka i Rumunjska, u kojima je naknada štete zbog izgubljene prilike ograničena samo na troškove pripreme ponude.

72 Podredno, EUIPO tvrdi da bi Sud u svakom slučaju morao ukinuti priznavanje naknade štete, čak i ako pobijanu presudu ukine samo djelomično. Smatra naime da, ako Sud utvrdi, slično kao što je to učinio Opći sud, da su postojali dovoljni razlozi za poništenje odluke o odbijanju ponude, to nije dovoljno opravdanje za priznavanje naknade štete jer između nezakonitih postupanja i potraživane štete ne postoji nikakva uzročna veza.

73 European Dynamics Luxembourg i dr. tvrde da načelo naknade štete pretrpljene zbog izgubljene prilike ima pravno utemeljenje u pravu na djelotvornu sudsku zaštitu koje proizlazi iz članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Iako priznaju da je u brojnim državama članicama doktrina o izgubljenoj prilici izražena na specifičan način, posebno u slučaju kad je izgubljena prilika rezultat nezakonitosti zbog kojih je ponuditelj ostavljen bez pravične ocjene svoje ponude, European Dynamics Luxembourg i dr. smatraju da se te razlike odnose samo na izračun naknade gospodarske štete nastale zbog izgubljene prilike, a ne na pravni temelj samog načela.

74 Nadalje, European Dynamics Luxembourg i dr. tvrde da sukladno Direktivi 2007/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2007. o izmjeni direktiva Vijeća 89/665/EEZ i 92/13/EEZ u vezi s poboljšanjem učinkovitosti postupaka pravne zaštite koji se odnose na sklapanje ugovora o javnoj nabavi (SL 2007., L 335, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 198.), priznavanje naknade štete jest odgovarajuće rješenje za popravljanje štete pretrpljene zbog izgubljene prilike odbijenog ponuditelja. Smatraju dakle da Opći sud nije bio dužan dokazati postojanje mehanizma zaštite koji je zajednički državama članicama. To tim više jer je Opći sud već utvrdio da izgubljena prilika odbijenog ponuditelja predstavlja stvarnu i izvjesnu štetu. U tim okolnostima uzročna veza između sporne nezakonitosti i štete koju je pretrpio European Dynamics Luxembourg također se ne može negirati jer je javni naručitelj imao široke diskrecijske ovlasti.

Ocjena Suda

75 Prvo treba ispitati argument koji je EUIPO iznio podredno u okviru četvrtog žalbenog razloga.

76 Tim argumentom EUIPO u bitnome tvrdi da postojanje uzročne veze između očitih pogrešaka u ocjeni koje je Opći sud utvrdio u pogledu prvog kriterija za dodjelu, odnosno kvalitativnih kriterija, i štete koju je European Dynamics Luxembourg pretrpio zbog izgubljene prilike za dodjelu predmetnog ugovora o nabavi, u pobijanoj presudi nije ni dokazano ni obrazloženo.

77 Navedeni argument u okolnostima ovog slučaja treba smatrati osnovanim.

78 Naime, s jedne strane, kao što je utvrđeno u točki 34. ove presude, točka 77. pobijane presude sadržava pogrešku koja se tiče prava, pa Opći sud na temelju tih razmatranja nije mogao valjano zaključiti da je odluka o odbijanju ponude bila nezakonita.

79 S druge strane, Opći je sud u točki 267. pobijane presude zaključio da se ne može smatrati da postoji uzročna veza između nedostataka u obrazloženju koje je utvrdio i štetâ na koje se pozivaju European Dynamics Luxembourg i dr.

80 Nadalje, postojanje odgovornosti Unije pretpostavljalo bi postojanje uzročne veze između materijalne nezakonitosti sadržane u ocjeni ponude European Dynamicsa Luxembourg, utvrđene u okviru ispitivanja drugog tužbenog razloga iznesenog pred Općim sudom, i navodne izgubljene prilike.

81 Međutim, Opći sud u pobijanoj presudi nije u dovoljnoj mjeri dokazao postojanje takve uzročne veze. On među ostalim nije utvrdio je li i u kojoj mjeri je European Dynamics Luxembourg trebao, imajući u vidu okolnosti slučaja i to da EUIPO nije počinio pogreške, biti svrstan na više mjesto u kaskadnom redoslijedu.

82 Iz toga slijedi da, s obzirom na to da nije ispunjen jedan od uvjeta nužnih za postojanje izvanugovorne odgovornosti Unije, Opći sud nije smio prihvatiti zahtjev za naknadu štete koji su podnijeli European Dynamics Luxembourg i dr.

83 EUIPO-ov četvrti žalbeni razlog stoga je osnovan.

O djelomičnom ukidanju pobijane presude

84 Iz svih navedenih razmatranja slijedi da pobijana presuda u točki 77. sadržava pogrešku koja se tiče prava jer je Opći sud prihvatio treći dio trećeg tužbenog razloga iz tužbe podnesene u prvostupanjskom postupku vezano uz neisključivanje konzorcija Drasis.

85 Kao što proizlazi iz točke 260. pobijane presude, Opći sud je razlog za poništenje spornih odluka, navedenih u točki 1. izreke te presude, temeljio na svim nepravilnostima koje utječu na odluku o odbijanju ponude, prihvativši time prvi i treći tužbeni razlog koji su pred njim istaknuti. Međutim, iako odluka Općeg suda navedena u točki 77. pobijane presude ne može biti razlog za poništenje odluke o odbijanju ponude, nepravilnosti koje je Opći sud utvrdio u točkama 104., 109., 115., 122., 134., 138. i 139., 144., 148., 157. do 159., 166., 186., 188., 193. i 194., 206. i 207. pobijane presude dovoljan su razlog da Opći sud tu odluku poništi. Iz toga slijedi da točku 1. izreke pobijane presude ne treba ukinuti.

86 S druge strane, treba ukinuti točku 2. izreke pobijane presude kojom se EUIPO-u nalaže da naknadi štetu koju je pretrpio European Dynamics Luxembourg zbog izgubljene prilike da predmetni ugovor o nabavi sklopi barem kao treći ugovaratelj u kaskadnom redoslijedu.

87 S obzirom na ukidanje točke 2. izreke pobijane presude, valja također ukinuti točke 3. i 4. njezine izreke o određivanju visine naknade štete.

88 U tim okolnostima, treba ukinuti i točku 5. izreke pobijane presude o troškovima.

O tužbi pred Općim sudom

89 U skladu s člankom 61. prvim stavkom drugom rečenicom Statuta Suda Europske unije, ako je žalba osnovana, Sud nakon ukidanja odluke Općeg suda može konačno odlučiti o sporu ako stanje postupka to dopušta.

90 To je tako u ovom predmetu. Valja stoga ispitati zahtjev za naknadu štete koji su u okviru te tužbe istaknuli European Dynamics Luxembourg i dr. radi naknade štete koju su pretrpjeli zbog izgubljene prilike da European Dynamics Luxembourg sklopi okvirni ugovor barem kao treći ugovaratelj u kaskadnom redoslijedu.

91 Prije svega valja podsjetiti da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, postojanje izvanugovorne odgovornosti EUIPO-a uvjetovano ispunjenjem niza kumulativnih uvjeta, tj. njegovo postupanje mora biti nezakonito, šteta mora biti stvarna te mora postojati uzročna veza između spornog postupanja i štete na koju se poziva (vidjeti u tom smislu presudu od 10. srpnja 2014., Nikolaou/Revizorski sud, C-220/13 P, EU:C:2014:2057, t. 52. i navedenu sudsku praksu). Isto tako, iz sudske prakse Suda proizlazi da za postojanje izvanugovorne odgovornosti Unije šteta mora biti stvarna i izvjesna i dovoljno izravno proizlaziti iz nezakonitog postupanja institucija (presuda od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 61. i navedena sudska praksa).

92 U svakom slučaju, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, stranka koja se poziva na izvanugovornu odgovornost Unije dužna je podnijeti uvjerljive dokaze o postojanju i o opsegu štete na koju se poziva te o postojanju dovoljno izravne uzročne veze između postupanja institucije o kojoj je riječ i štete na koju se poziva (presuda od 20. prosinca 2017., EUIPO/European Dynamics Luxembourg i dr., C-677/15 P, EU:C:2017:998, t. 100. i navedena sudska praksa).

93 S tim u vezi treba reći da iz tumačenja tužbe koju su European Dynamics Luxembourg i dr. podnijeli pred Općim sudom slijedi da ona očito ne ispunjava zahtjeve određene tom sudskom praksom.

94 Treba reći da, iako je točno da su European Dynamics Luxembourg i dr. tvrdili da bi pravilna primjena postupka javne nabave dovela do boljeg plasmana ponude koju je podnio European Dynamics Luxembourg i da bi stoga toj stranci bio dodijeljen jedan od okvirnih sporazuma, oni nisu dokazali bi li i u kojoj mjeri, imajući u vidu konkretne činjenice i nepostojanje pogrešaka počinjenih od strane EUIPO-a, European Dynamics Luxembourg bio plasiran na boljoj poziciji ili dobio predmetni ugovor o nabavi.

95 Isto tako, kada je riječ o uzročnoj vezi između pogrešaka koje je počinio odbor za ocjenjivanje i navodno pretrpljene štete, European Dynamics Luxembourg i dr. tvrdili su samo da takva veza postoji, no nisu precizirali u čemu bi se ta veza sastojala.

96 European Dynamics Luxembourg i dr. nisu dakle dokazali ni da je šteta stvarna ni da između te štete i postupanja koje se EUIPO-u stavlja na teret postoji uzročna veza.

97 U tim okolnostima zahtjev za naknadu štete koji su podnijeli European Dynamics Luxembourg i dr. valja odbiti.

Troškovi

98 U skladu s člankom 184. stavkom 2. Poslovnika Suda, kad žalba nije osnovana ili kad je osnovana i Sud sâm konačno odluči o sporu, Sud odlučuje o troškovima.

99 U skladu s člankom 138. stavkom 1. tog poslovnika, koji se na temelju njegova članka 184. stavka 1. primjenjuje na žalbeni postupak, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Na temelju članka 138. stavka 3. tog poslovnika, ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima, svaka stranka snosi vlastite troškove.

100 Budući da je žalba EUIPO-a prihvaćena samo djelomično, EUIPO-u i European Dynamics Luxembourg i dr. valja naložiti snošenje vlastitih troškova vezanih uz ovaj žalbeni postupak.

101 Kad je riječ o troškovima prvostupanjskog postupka, s obzirom na to da je tužba djelomično prihvaćena a djelomično odbijena, European Dynamicsu Luxembourg i dr. i EUIPO-u valja naložiti snošenje vlastitih troškova.

Slijedom navedenoga, Sud (četvrto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Ukidaju se točke 2. do 5. izreke presude Općeg suda Europske unije od 27. travnja 2016., European Dynamics Luxembourg i dr./EUIPO (T-556/11, EU:T:2016:248).**

2. **U preostalom dijelu žalba se odbija.**

3. **Odbija se zahtjev za naknadu štete koji su u predmetu T-556/11 podnijeli European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA i Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE.**

4. **Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) i European Dynamics Luxembourg SA, European Dynamics Belgium SA i Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE snose vlastite troškove vezane uz žalbeni i uz prvostupanjski postupak.**

Potpisi